

Στιγμιότυπα από τη Λευκωσία του χτες

Λευκωσία

ΙΔΕΑ ΑΡΧΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Επαμεινώνδας Μάριος, Καραβιώτου Γεωργία, Παπαδοπούλου Χριστιάνα

ΣΥΓΓΡΑΦΗ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΝΕΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Μακρυγιάννη Χαρά, Στυλιανίδου Ειρήνη, Φλουρέντζου Κλειώ

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΤΗΣΗ

Άννα-Μαρία Κιρακοσιάν

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Αρχείο Λεβέντειου Δημοτικού Μουσείου Λευκωσίας

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Μαρίνα Βρυωνίδου-Γιάγκου

ΕΚΤΥΠΩΣΗ

THEOPRESS LTD

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

Πολιτιστικό Κέντρο Marfin Laiki Bank
Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου

Στιγμιότυπα από τη Λευκωσία του χτες

Όνομα

.....

Σχολείο

.....

Τάξη

.....

Καλωσόρισες στο Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο.

Εμείς,
οι άνθρωποι
της Λευκωσίας του Χτες,
ευχόμαστε η επίσκεψή σου
να είναι γεμάτη ευχάριστες
εκπλήξεις, καινούρια γνώση
και όμορφα
συναισθήματα...

Μαζί θα ταξιδέψουμε στο παρελθόν και
θα γνωρίσουμε **στιγμιότυπα από
τη Λευκωσία του Χτες,**
στιγμιότυπα παρμένα από τα χρόνια
που η Κύπρος ήταν κάτω από
Οθωμανική και Βρετανική κυριαρχία.
Ας ξεκινήσουμε!

Μην ξεχάσετε να χρωματίσετε τις φιγούρες
εκείνες που έζησαν στη Λευκωσία στα χρόνια
που μελετάμε. Η έρευνα στο σχολείο και στο
σπίτι είναι ο τρόπος για να μάθετε περισσότερα.

Ο κόσμος της
Λευκωσίας

Οπλισμός

Όπλα και σπαθιά
είχαν μόνο οι αξιωματούχοι,
οι σ _____ ς
και οι μουσουλμάνοι υπήκοοι της
Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Συνήθως, τα όπλα και τα
διάφορα είδη μαχαιριών και
σπαθιών αυτής της εποχής
ήταν διακοσμημένα με:

σ _____ ς (ε ι α φ σ ρ γ δ)
σχ _____ α (α δ χ σ ε ι)
γρ _____ α (α μ ρ γ α μ τ α)

Βάλε τα γράμματα στη σειρά για να εμφανιστούν οι λέξεις.

Τι είναι αυτά τα δύο αντικείμενα;

Τα αντικείμενα της προθήκης και οι επεξηγήσεις που τα συνοδεύουν θα σας βοηθήσουν.

Είναι ένα .....

Είναι φτιαγμένο από .....

Είναι ένα .....

Είναι φτιαγμένο από .....

Η Κύπρος κάτω από Οθωμανική Κυριαρχία

Ενδυμασία

Ελάτε!
Θα σας οδηγήσω
στην κυρά μου, στο
αρχοντικό της οποίας
δουλεύω.

Η κυρά μου περνά το χρόνο τη
μέσα στο σπίτι, καθώς δεν είναι
σωστό για μια γυναίκα να
κυκλοφορεί μόνη στην πόλη.
Ο σύζυγός της όμως ταξιδεύει
πολύ συχνά.

Ας βοηθήσουμε την κυρά μου να
φορέσει την επίσημη ενδυμασία τη
συμπληρώνοντας τα κενά.

Από κάτω φοράει μακρύ

π _ _ _ _ _ ο.

Μετά φοράει το «αντερί»
και στη μέση ζώνη με

π _ _ _ _ _ α.

Τέλος από πάνω φοράει
«γούννα» ή

«τ _ _ _ _ _ έ».

Συζητήστε την ομάδα μου στο μουσείο και στο σχολείο.
• Σήμερα η γυναίκα μένει στο σπίτι; Γιατί;

Τώρα,
επιτρέψτε μου να σας
οδηγήσω στο σπουδαίο άρχοντα
και αφέντη μου, σύζυγο της
κυρίας μου.

Μελετήστε το σπάνιο χειρόγραφο της
διπλανής προθήκης και την τοιχογραφία
για να βρείτε το όνομά του.

Όνομα:

X _ _ _ _ _ ς Κ _ _ _ _ _ ς

Επάγγελμα:

Δ _ _ _ _ _ ς

(σύνδεσμος μεταξύ των ραγιαδών της Κύπρου και των
Οθωμανών κατακτητών για φορολογικά και διοικητικά θέματα)

Συμπληρώστε τα κενά για να βρείτε
από τι αποτελούνταν η πλούσια
φορεσιά του.

Καπέλο ή κ _ _ _ _ _ !
από γ _ _ _ _ α.

Εσωτερικό πουκάμισο
από μ _ _ _ _ _ !
της Κύπρου.

Ζ _ _ _ _ _ !

Π _ _ _ _ _ !
αΙό βελούδο
και γούνα.

Συζητήστε με την ομάδα σου στο μουσείο και στο σχολείο:
- Σημείρα, ποιοι αναγκάστηκαν να φορολογούν και διοικούνταν στη Λευκωσία.
- Σημείρα, ποιοι αναγκάστηκαν να φορολογούν τις σχέσεις της Κύπρου με άλλες χώρες.

Κοσμήματα και πολύτιμα μικροαντικείμενα

Σας χαιρετώ!
Είμαι μια κυρά της Λευκωσίας.
Ελάτε να γνωρίσουμε μαζί κάποια από τα
κοσμήματα και τα πολύτιμα μικροαντικείμενα του
καιρού μας... Θυμάμαι, τους εμπόρους να έρχονται
από διάφορα μέρη στο αρχοντικό μου,
για να διαλέξω και να αγοράσω
τα καλύτερα κομμάτια.

Επίχρυση καρφίτσα του 19ου αιώνα
διακοσμημένη με ημιπολύτιμες πέτρες.

Σ _ _ _ _ _ α

Καρφίτσα που φοριέται
πάνω από το μαντήλι, ως
μέρος παραδοσιακής
στολής. Τη δώρισε στο
Μουσείο ο Σύνδεσμος
Φίλων του Λεβέντειου
Δημοτικού Μουσείου.

Z _ _ _ _ α

Θήκες μέσα στις οποίες τοποθετούσαν
τα φλυτζάνια του καφέ.
Είναι φτιαγμένα από

.....

A _ _ _ _ _ α

Μυροθήκη
διακοσμημένη με
συρμάτινη τεχνική
και σμάλτο.

Υπάρχουν και σήμερα παρόμοια αντικείμενα;
Πού τα βρίσκουμε;

.....

.....

Συζητώ με την ομάδα μου στο μουσείο και στο σχολείο:

- Τι είναι τα λαογραφικά μουσεια;
- Υπάρχουν λαογραφικά μουσεια στην Κύπρο; Γιατί δημιουργήθηκαν;

Σκεύη, δοχεία, εργαλεία

Γεια σας!
Σίγουρα έχετε ξαναδεί κάπου αλλού
την ενδυμασία μου - ίσως και κάποια από τα σκεύη,
δοχεία και εργαλεία μου.

Ποια αντικείμενα αναγνωρίζετε;
Καταγράψτε την ονομασία και τη
χρήση τους. Αν δεν είστε σίγουροι/ες,
κάντε λογικές υποθέσεις.

Ζωγραφίστε ένα αντικείμενο
από αυτά που βλέπετε,
το οποίο χρησιμοποιούμε
και σήμερα:

Αντικείμενα

Πιθανή χρήση

Πανέρι

ΟΜΑΔΑ
ΕΡΕΥΝΑΣ 4

Με τη βοήθεια των εικόνων,
των σκευών, δοχείων και εργαλείων, μπορείτε
να ανακαλύψετε αρκετά πράγματα για τους ανθρώπους
της εποχής και τις συνήθειες τους.
Παρατηρήστε, σκεφτείτε και καταγράψτε
τις υποθέσεις σας:

Τι έπιναν;

Τι έτρωγαν;

Ποιές ήταν
οι συνήθειές τους;

Συζητή με την ομάδα σου στο μουσείο και στο σχολείο:
- Υπάρχουν τεχνίτες σήμερα που φτιάχνουν τέτοια σκεύη και εργαλεία;
Ερευνήστε την περιοχή σας και άλλες περιοχές της Κύπρου και μαζέψτε υλικά και πληροφορίες.

Η Κύπρος κάτω από Βρετανική Κυριαρχία

Παζάρι ή αγορά είναι ο χώρος όπου συναντιούνται και συνεργάζονται άνθρωποι από τις διάφορες εθνοτικές ομάδες της Κύπρου. Σχεδόν σε κάθε κεντρικό δρόμο της Λευκωσίας στήνονταν και διαφορετικό παζάρι.

Κοπιάστε!
Ποιότητα ασυναγώνιστη!

Περάστε,
εδώ τα καλύτερα
υφάσματα!

Αν θέλετε
φυθκιώτικα τζιαί
λευκαρίτικα κεντήματα,
ελάτε την Παρασκευή
στο γυναικοπάζαρον!

Τελάληδες να διαφημίζουν
κινηματογραφικά έργα
ή παραστάσεις θεάτρου
σκιών.

Ποιους και ποιες θα συναντούσατε στα παζάρια της Λευκωσίας;
Οι προθήκες με τα αντικείμενα και τις φωτογραφίες θα σε βοηθήσουν πολύ.

X _____ ς   P _____ ς   M _____ ς

Μόδα - Ενδυμασία - Κόμμωση

Ποιές αλλαγές παρατηρείτε στον τρόπο ενδυμασίας, κόμμωσης και υπόδησης εμάς των Λευκωσιωτών που ζήσαμε στα χρόνια που η Κύπρος ήταν αποικία της Μεγάλης Βρετανίας; Οι προθήκες θα σας βοηθήσουν.

Στα χέρια, κάποιες γυναίκες αρχίζουν να φοράνε

Υ.....

Οι άντρες αντί για βράκα αρχίζουν να φοράνε

Π.....

Στο κεφάλι αντί για μαντήλι, πολλές γυναίκες φοράνε

Κ.....

Για να προστατευτούν από τον ήλιο, κάποιες κρατούν

Ο.....

Πολλοί άντρες φοράνε στο λαιμό

Υ.....

Αλλάζει η μόδα στα υποδήματα.

Κάτι λείπει; Τι λείπει;
Παρατηρήστε, εντοπίστε και
κολλήστε τα αυτοκόλλητα με τις
εικόνες των αντικειμένων που
λείπουν από την πιο κάτω
φωτογραφία.

• Ζητήστε με την ομάδα μου στο μουσείο και στο σχολείο:
Τις συνήθειες και εφευρέσεις της εποχής μας αποκαλύπτει αυτό το στιγμιότυπο:

Σας
ευχαριστούμε
για τη συμμετοχή σας!
Σας περιμένουμε να
έρθετε ξανά.
Στο καλό!

Λεβέντειο
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Ώρες λειτουργίας:

Τρίτη - Κυριακή: 10:00 - 16:30

Κλειστό:

Δευτέρα και δημόσιες αργίες

Είσοδος δωρεάν

Ιπποκράτους 17, Λαϊκή Γειτονιά, Λευκωσία

Τηλ. 22661475 / 22671997

e-mail: LeventisMuseum@nicosiamunicipality.org.cy

Στο Μουσείο υπάρχουν
ειδικές διευκολύνσεις
για ανάπηρους

